

LAPSIPERHEIDEN SOSIAALITYÖN RAPORTTI 1.1. – 30.6.2021

Henkilöstö

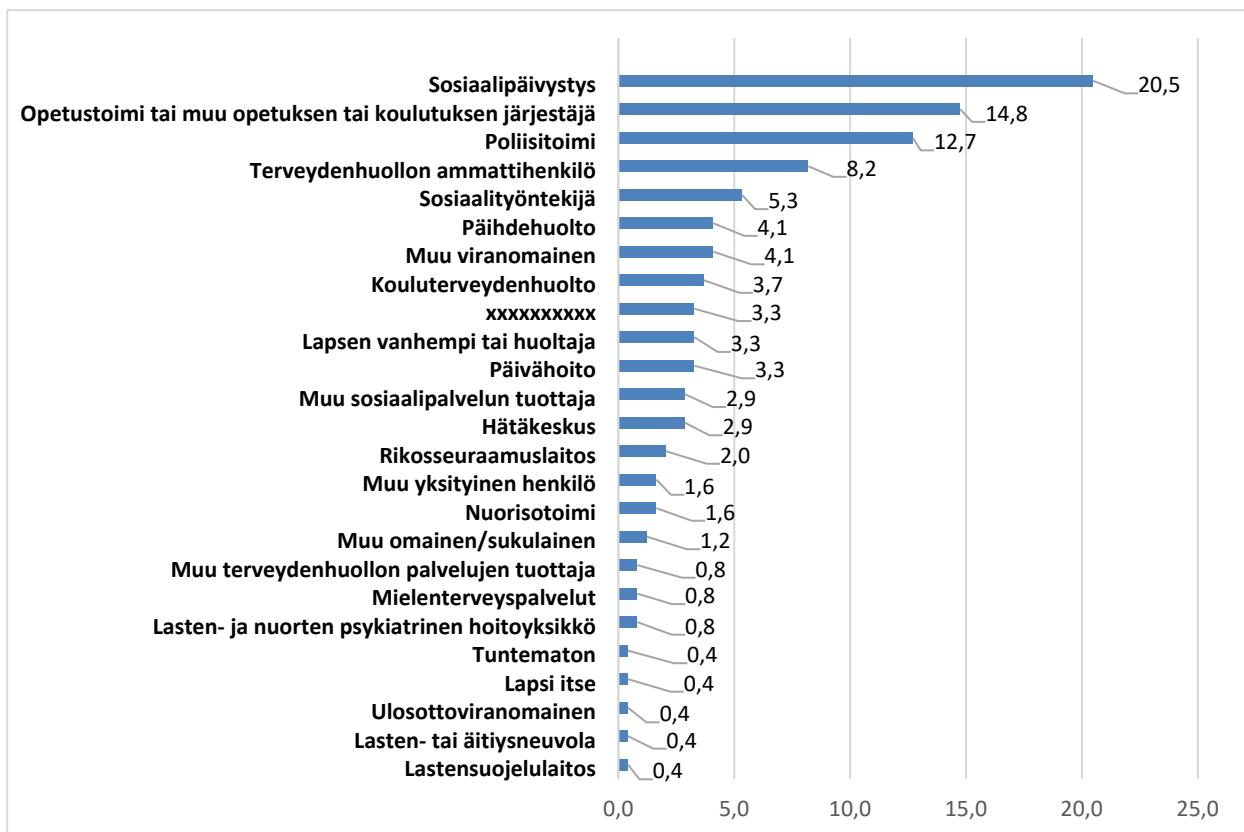
Lapsiperheiden sosiaalityön henkilöstöön kuuluu vuonna 2021 perhepalvelujen päällikkö, toimistos sihteeri, vastaava sosiaalityöntekijä, viisi sosiaalityöntekijää, kolme sosiaaliohjaajaa, kaksi lapsiperhepsykologia, vastaava perheohjaaja, kolme perheohjaajaa, nuorten avohuollon ohjaajaa, kaksi perhetyöntekijää ja lapsiperheiden kotipalvelutyöntekijä. Lapsiperheiden kotipalvelutyöntekijä on myös osa neuvolan ja varhaiskasvatuksen kanssa yhteistä Varhaisen tuen tiimiä.

Vuonna 2021 lapsiperheiden sosiaalityön henkilöstöresurssi on ollut hyvä. 30.6.2021 kaikki virat ja toimet ovat täynnä.

Saapuneet lastensuojeluilmoitukset ja yhteydenotot

Tarkasteluvälillä on kirjattu yhteensä 307 lastensuojeluilmoitusta (2020=303, 2019=349), jotka ovat koskeneet 166 lasta. Ennakollisia lastensuojeluilmoituksia ei ole kirjattu yhtään (2020=5).

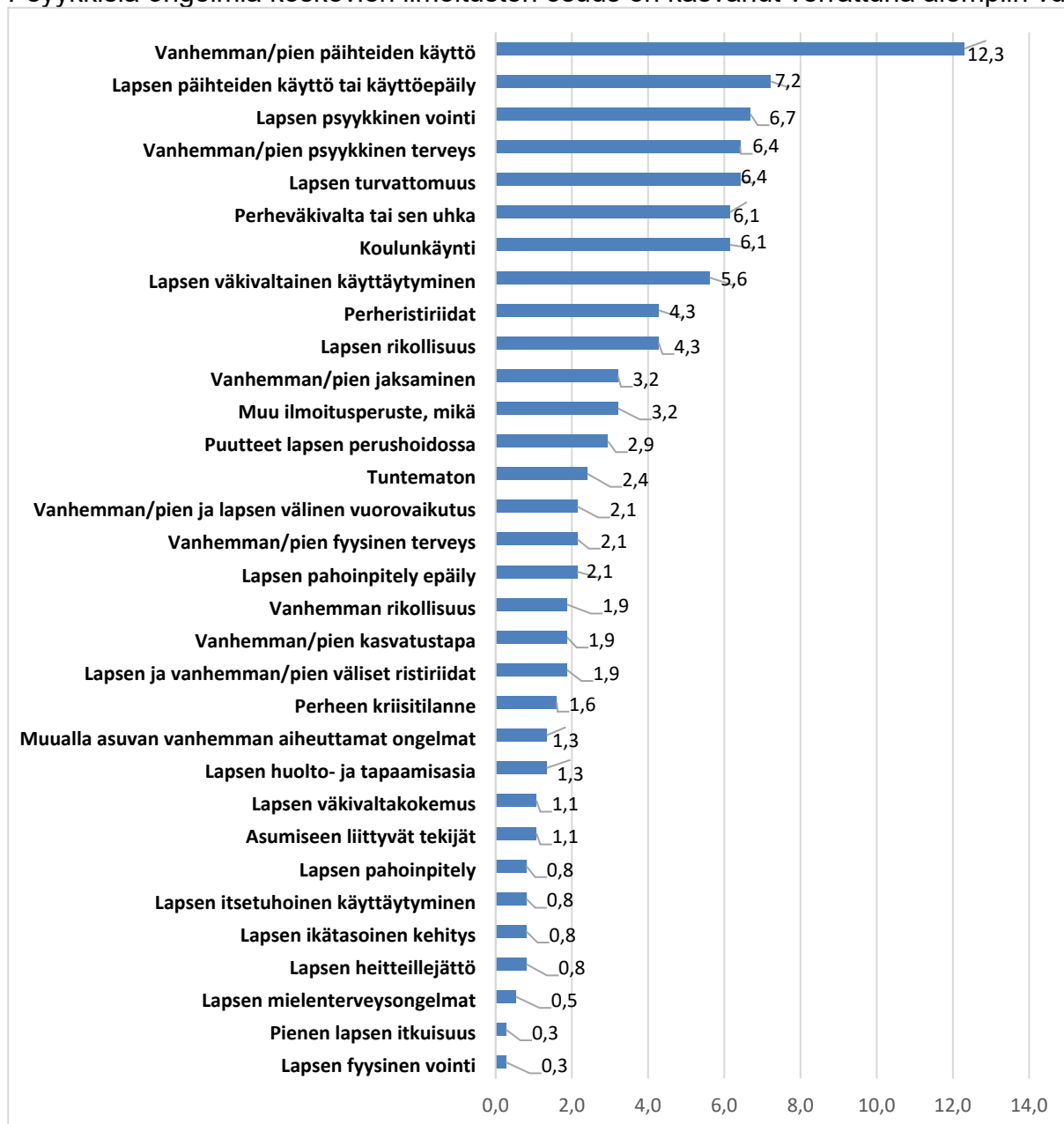
Kuten vuonna 2020 myös alkuvuonna 2021 yleisimpiä ilmoitusten tekijätahoja olivat sosiaalipäivystys, poliisi, terveydenhuolto ja koulu. Koulun tekemien ilmoitusten osuus on kasvanut selvästi verrattuna edeltävään vuoteen (koko vuosi 2020=10,3 %), mikä oletettavasti on osaltaan seurausta korona-ajan vaikutuksista lasten koulunkäyntiin ja perheiden arkeen.

Kaavio: Lastensuojeluilmoitusten ilmoittajatahot ajalla 1.1. – 30.6.2021, %.

Tarkasteluvälillä yleisimpiä lastensuojeluilmoitusten taustalla olleita syitä ovat olleet sekä vanhempien että lasten päihteiden käyttö ja sekä vanhempien että lasten psyykkiset ongelmat.

Vanhempien päihteiden käyttö on ollut yleisin ilmoitusperuste myös useana aiempina vuotena. Psykkisiä ongelmia koskevien ilmoitusten osuus on kasvanut verrattuna aiempiin vuosiin.

Kaavio: Lastensuojeluilmoitusten perusteet ajalla 1.1. – 30.6.2021, %

Tehdyt palvelutarpeen arvioinnit

Palvelutarpeen arvioinneista ja asiakasohjauksesta vastaa palvelutarpeen arviointitiimi. Tarkasteluvälillä valmistui yhteensä 90 palvelutarpeen arviointia (2020= 88), joista 33 jatkui lapsiperheiden sosiaalityön ja 4 lastensuojelun asiakkuutena. 53 lasta perheineen ohjattiin peruspalveluihin, tai palveluntarpeeseen pystyttiin vastaamaan jo arvioinnin aikana. Arvioinnit valmistuivat lakisääteisen kolmen kuukauden kuluessa.

Sosiaalityö ja sosiaaliohjaus

Naantalissa lastensuojelun asiakkaana on noin 100 lasta ja lisäksi noin 20 jälkihuollettavaa täysi-ikäistä nuorta. Lapsiperheiden sosiaalityön asiakkaana on noin 130 lasta ja lisäksi palvelutarpeen arvioinnissa olevat lapset. Jokaisella lapsella on hänen asioistaan vastaava työntekijä, joka lastensuojelun asiakkaiden ja erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden kohdalla on

sosiaalityöntekijä. Lastensuojelussa sosiaalityöntekijäkohtainen asiakasmäärä on enintään 35 asiakasta ja lapsiperheiden palveluissa enintään 55 asiakasta.

Lapsiperheiden sosiaalityön tiimi työskentelee systeemisen mallin mukaisesti, jossa lapsen asiakkuudesta vastaavan työntekijän tukena on moniammatillinen systeeminen tiimi, johon kuuluvat muun muassa kokenut konsultoiva sosiaalityöntekijä sekä kliinikkona toimiva lapsiperhepsykologi.

Virka-ajan ulkopuolinen sosiaalipäivystys järjestetään maakunnallisesti ja lisäksi Naantali on mukana seudullisessa Ankkuritoiminnassa. Ankkuri-tiimi työskentelee Turun pääpoliisiasemalla ja tarjoaa nopeasti ja tehokkaasti tukea perheille, joissa on poliisin havaitsema sosiaalityön tarve. Virka-aikainen sosiaalipäivystys toteutetaan Naantalin omana työnä.

Kotipalvelu

Lapsiperheiden kotipalvelu on osa Varhaisen tuen tiimiä, joka tarjoaa perhepalvelujen, neuvolan ja varhaiskasvatuksen yhteistyönä pikkulapsiperheille tukea ja apua matalalla kynnyksellä. Varhaisen tuen tiimi on toiminut täysipainoisesti syyskuusta 2019 lähtien ja kokemukset sekä asiakaspalaute ovat olleet hyviä myös kuluvana vuonna.

Tarkasteluvälillä omana työnä toteutettua lapsiperheiden kotipalvelua myönnettiin Varhaisen tuen tiimin tukitoimena 15 perheelle (2020=14), lapsiperheiden sosiaalityön tukitoimena 6 perheelle (2020=13) ja lastensuojelun tukitoimena 1 perheelle (2020=2). Korona vaikutti lapsiperheiden kotipalveluun siten, että perheet peruuttivat sovittuja aikoja. Kesällä 2021 lapsiperheiden kotipalvelulle oli tarvetta tavallista enemmän, jonka vuoksi heinäkuulle 2021 palkattiin sijainen kahdeksi viikoksi. Ostopalveluna kotipalvelua on tarkasteluvälillä myönnetty kolmelle perheelle (2020=7).

Perhetyö ja perheohjaus

Tarkasteluvälillä perhetyö on lapsiperheiden sosiaalityön tukitoimena työskennellyt 77 lapsen perheessä (2020=51) ja lastensuojelun tukitoimena 37 lapsen perheessä (2020=27), joista 14 (2020=6) on ollut tehostettua perhetyötä. Perhetyö on ollut mukana toteuttamassa omana työnä toteutettavaa perhekuntoutusta kolmelle perheelle. Myönnetyn perhetyön määrän kasvu selittyy osaksi sillä, että toinen nuorten avohuollon ohjaajan toimi muutettiin vuoden 2021 alusta perheohjaajaksi, minkä vuoksi perhetyötä on myönnetty aiempaa enemmän myös nuorten perheille. Ostopalveluna perhetyötä on myönnetty yhdelle perheelle (2020=2) ja lastensuojelun perhekuntoutusta neljälle perheelle (2020=5).

Perheohjaajien ja perhetyöntekijöiden palvelut ovat keskeinen osa perheen palvelukokonaisuutta, jossa pyritään tuen, ohjauksen ja kuntoutuksen menetelmin tukemaan perheen arkea ja lasten hyvinvointia ja tasapainoista kasvua ja kehitystä. Perhetyön keskiössä on perheen arjen ympäristöihin jalkautuminen. Tapaamiset ovat olleet osin toiminnallisia, osin keskusteluun perustuvia ja palveluohjausta. Perhetyö koskettaa joko perheen lasta tai vanhempaa tai koko perhettä. Perheohjaaja voi olla ammatillinen tukihenkilö vanhemmalle tai lapselle ja perhetyöntekijän työ voi sisältää lapsen yksilötapaamisia ja yhdessä tekemistä arjen ympäristöissä. Perheohjaaja ja perhetyöntekijä ovat yhdessä nuorten avohuollon ohjaajan kanssa jatkaneet syksyllä 2019 perustetun perhepalvelujen toiminnallisen poikaryhmän ohjaamista joka toinen viikko 1,5 tunnin ajan.

Perheohjaajilla on käytössä esimerkiksi dialektisen käyttäytymisterapian ja neuropsykologisen valmennuksen työotteita. Lisäksi on käytössä myös koira-avusteinen työskentely, jolloin voidaan hyödyntää eläinavusteisuuden ominaisuuksia tavoitteiden saavuttamisessa. Loppusyksystä

2020 on jälleen mahdollista ollut saada uusperheneuvontaa perhepalveluista. Uusperheneuvonnan tarkoituksena on jakaa tietoa, vähentää ennakkoluuloja, kyseenalaistaa todeksi uskottua, tarttua perhedynamiikkaa heikentäviin asioihin ja vahvistaa jo olemassa olevaa hyvää perheessä. Uusperheneuvontaa on mahdollisuus saada puhelimitse, jonka lisäksi tarvittaessa tapaamisia on tarvittaessa 1-3 kertaa. Koronatilanne huomioidaan neuvonnan suunnittelussa. Neuvonta on maksutonta. Tarkasteluvälillä uusperheneuvonnassa on ollut kolme asiakasta. Uusperheneuvonnan koulutuksen käynyt perhetyöntekijä käyttää osaamistaan myös työotteena perhetyössä.

Koronan tuomin haasteisiin on pystytty perhetyössä vastaamaan hyvin. Poikkeusolojen aikana työskentelyä vietiin tarpeen mukaan tavanomaisesti koteihin, tai tapaamisia pyrittiin toteuttamaan ulkona mahdollisuuksien mukaan. Lisäksi yhteyttä pidettiin perheisiin puheluiden ja videopuheluiden muodossa tiiviimmin.

Nuorten avohuollon ohjaus

Nuorten avohuollonohjaajan palveluita on vuoden alusta alkaen tarjonnut yksi nuorten avohuollonohjaaja aiemman kahden sijaan. Perhetyöhön on ohjattu aiempaa enemmän myös nuorten perheitä. Nuorten avohuollonohjaaja on lapsiperheiden sosiaalityön tukitoimena tavannut 12 nuorta (2020= 20) ja lastensuojelun tukitoimena 9 nuorta (2020=17). Nuorten avohuollon ohjaus on keskeinen osa perheille annettavaa palvelukokonaisuutta, jossa tarjotaan nuorille yksilöllistä tukea ja ohjausta elämönhallinnan eri osa-alueilla. Tavoitteena on tukea nuoren hyvinvointia ja tasapainoista kasvua ja kehitystä sekä ennaltaehkäistä syrjäytymistä. Nuorten tuen tarpeet liittyvät perhetilanteeseen, hyvinvointiin, vapaa-ajan viettoon, koulunkäyntiin, opiskeluun ja itsenäistymiseen. Nuorten kanssa toteutetaan keskustelutapaamisia, toiminnallisia tapaamisia ja lähdetään tarvittaessa tueksi arjen eri toimintaympäristöihin mallintamaan asioiden hoitamista.

Työskenneltäessä nuorten kanssa korostetaan aina koulunkäynnin säännöllisyyttä ja peruskoulun päästötodistuksen merkitystä. Lukiolaisia ja ammattikoululaisia motivoidaan saattamaan tutkinto valmiiksi sekä neuvotaan tarvittaessa erilaisten tukien hakemisessa. Nuorten avohuollon ohjaaja on osallistunut Suopellon ja Maijamäen yläkoulujen ja Naantalinnin lukion hyvinvointiryhmiin, alueelliseen hyvinvointiryhmään sekä tehnyt koulujen oppilashuoltohenkilöstön kanssa tiivistä yhteistyötä. Naantalissa edellisvuonna järjestetyn dialektiseen käyttäytymisterapian koulutuksen antia on hyödynnetty nuorten kanssa tunnesäätelyyn liittyvissä asioissa.

Nuorten avohuollonohjaaja on yhdessä perheohjaajan ja perhetyöntekijän kanssa jatkanut syksyllä 2019 perustetun perhepalvelujen toiminnallisen poikaryhmän ohjaamista joka toinen viikko 1,5 tunnin ajan. Tammikuussa ryhmä piti taukoa koronapandemiatilanteen vuoksi. Poikaryhmäläiset koostuvat sekä lastensuojelun että lapsiperheiden sosiaalityön asiakkaista. Yllä mainitut asiakasluvut sisältävät ryhmäläisten määrän. Ryhmän tavoitteena on tukea poikien hyvinvointia ja sosiaalisia taitoja toiminnallisuuden keinoin. Ryhmän toiminnassa on ollut mukana viisi

7.–8. -luokkalaista poikaa. Pojat ovat pitäneet ryhmästä ja sen toimintasisällöistä. Siitä on tullut heille tärkeä harrastus. Poikien vanhemmilta on saatu hyvää palautetta.

Yhteistyö nuoriso- ja liikuntatoimen kanssa on keskeistä nuorten avohuollonohjauksessa, jossa tavoitteena on tukea nuorten päihteettömyyttä, oman mielekkään harrastuksen löytämistä sekä tukea vanhempia löytämään vapaa-ajan aktiviteetteja lapsilleen. Koronan tuomiin haasteisiin on nuorten avohuollon ohjauksessa pystytty vastaamaan hyvin. Työskentelyä on toteutettu tarvittaessa myös puheluin, videoyhteydellä sekä ulkoilutapaamisina kuten kävelyt ja retkeily luonnossa. Tarkasteluvälillä on korostunut erityisesti nuoren etäopiskeluun ja jaksamiseen liittyvät haasteet ja vanhempien kasvatustehtävän tukeminen murrosikäisen nuoren kanssa.

Lapsiperheiden psykologit

Tarkasteluvälillä lapsiperheiden psykologit ovat lapsiperheiden sosiaalityön ja lastensuojelun tukitoimena tavanneet 41 asiakasta (2020=35). Tämän lisäksi psykologit ovat toimineet konsultoivassa roolissa lapsiperheiden sosiaalityön tiimissä. Kaiken kaikkiaan lapsiperhepsykologit ovat tavanneet 147 asiakasta (2020=146) mukaan lukien varhaiskasvatuksesta ohjautuneet sekä itse yhteyttä ottaneet asiakkaat. (Asiakasmäärät sisältävät lapsen lisäksi myös vanhemmat ja mahdolliset muut perheenjäsenet.) Keskeisimpiä käyntien syitä ovat olleet vanhemmuuden sekä perheen vuorovaikutuksen tuki, parisuhteen tuki/erokriisi, lapsen/nuoren tunne-elämän oireilu ja kriisityö. Lapsiperhepsykologit ovat toimineet klinikkoina lastensuojelun systeemissä työskentelyssä. Yhteensä systeemiä minitiimejä on neljä, joista yksi on vammaispalvelun ja lapsiperhepalveluiden yhteinen ryhmä. Lapsiperhepsykologit ovat myös olleet mukana omana työnä tehtävän perhekuntoutuksen toimintamallin kehittämisessä ja käyttöönotossa. Koronavirusepidemian aiheuttamista poikkeusoloista johtuen osa asiakastapaamisista on korvautunut puhelinkeskusteluilla ja Teams-videotapaamisilla.

Ihmeelliset vuodet -vanhemmuusryhmä kahdeksalle vanhemmalle toteutui ajalla 15.1.–28.4.2021, mutta jouduttiin koronatilanteen vaikeutuessa ja rajoitusten tiukentuessa järjestelemään 8.3.2021 eteenpäin kahdessa neljän vanhemman ryhmässä. Mutu-ryhmä ei toteutunut ilmoittautuneiden määrän jäätyä vähäiseksi.

Tukiperheet, tukihenkilöt ja nuorten tukiasuminen

Tarkasteluvälillä lapsiperheiden sosiaalityön palveluna 17 (2020=14) ja lastensuojelun palveluna 11 lasta (2020=8) tapasi ammatillista tukihenkilöään. Vapaaehtoinen tukihenkilö oli 4 lapsella.

Tarkasteluvälillä lapsiperheiden sosiaalityön palveluna 22 (2020=33) ja lastensuojelun palveluna 22 (2020=22) lasta kävi tukiperheessä. Tukiperheiden saatavuus on viime vuosina parantunut, minkä seurauksena tukiperheitä on ollut mahdollista myöntää aiempaa useammalle perheelle. Edelleen lapsen tarvetta vastaavan tukiperheen löytäminen on kuitenkin osan lapsista kohdalla haastavaa.

Tarkasteluvälillä ostopalveluna tuetussa asumisessa on lapsiperheiden sosiaalityön palveluna asunut kaksi nuorta, lastensuojelun avohuollon tukitoimena yksi nuori ja lastensuojelun jälkihuollon tukitoimena neljä nuorta.

Lastensuojelun sijaishuolto

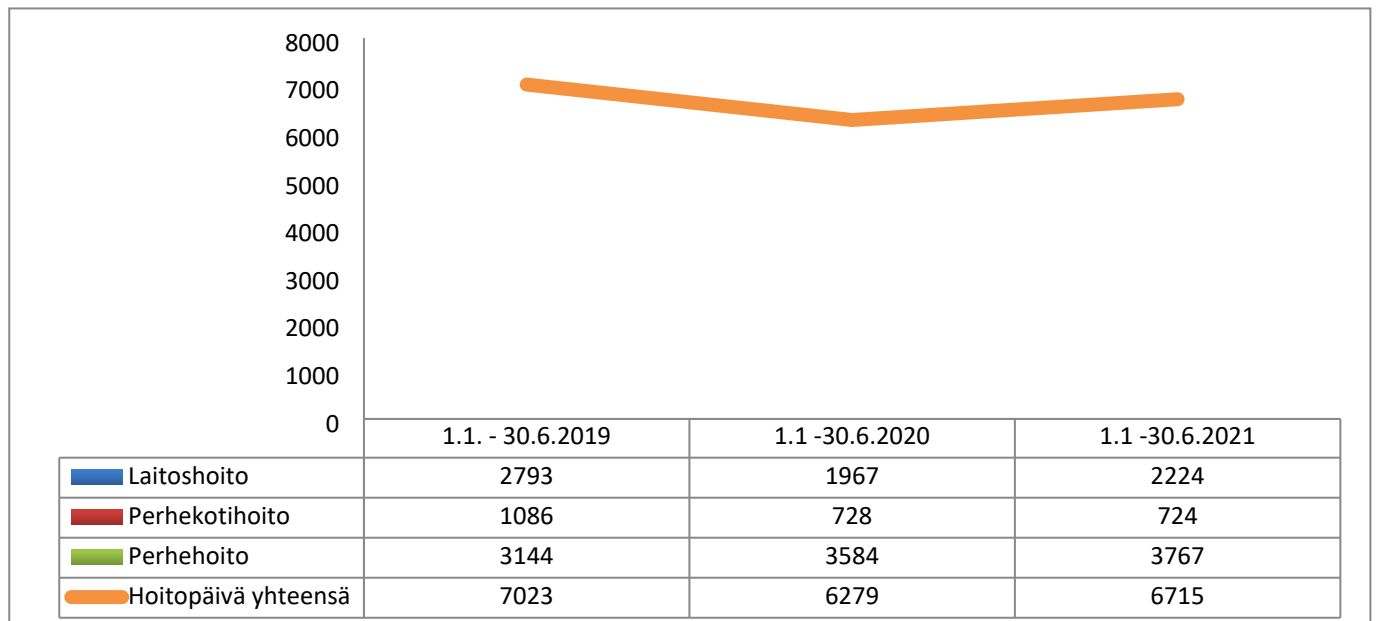
30.6.2021 sijaishuollossa on 32 lasta (2020=36), joista perhehoidossa 21 (2020=20), ammatillisessa perhehoidossa kaksi (2020=2) ja laitoshoidossa yhdeksän (2020=14). Lisäksi kaksi täysi-ikäistä nuorta asui jälkihuollon tukitoimena laitoshoidossa ja yksi perhehoidossa.

Tarkasteluvälillä on tehty 5 kiireellistä sijoitusta (2020=6). Tarkasteluvälillä on vahvistettu kaksi huostaanottoa hallinto-oikeuden päätöksellä. Huostaanottoa ja sijaishuoltoon sijoittamista koskevia hakemuksia on 30.6.21 hallinto-oikeuden käsittelyssä kaksi.

Tarkasteluvälillä erityisesti perhekuntoutusten ja lyhytaikaisten avohuollon sijoitusten tarve kasvoi merkittävästi, mikä on lisännyt sijaishuollon hoitopäiviä ja kustannuksia. Tarkasteluvälillä avohuollon tukitoimena sijoitettuna laitoshuoltoon oli yhteensä 8 lasta ja perhehoitoon yhteensä 5 lasta, mikä on enemmän kuin koko vuonna 2020 yhteensä (koko vuosi 2020=9). Näistä laitossijoituksista kolme oli perhekuntoutuksia, joissa myös vanhempi tai vanhemmat olivat kuntoutuksessa lapsen kanssa. Sijoitukset ovat olleet kestoltaan kesimäärin 1–3 kuukautta. Tarkasteluvälillä aiempaa useamman pikkulapsiperheen voimavarojen väheneminen ja keinottomuus sekä aiempaa useamman yläkouluikäisen syrjäytyminen ja psyykinen oireilu

selittävät lyhytaikaisten sijoitusten ja kuntoutuksen tarpeen kasvua. Tiiviillä tuella perheiden voimavarat kuitenkin pääosin kohenivat ja sijaishuollon tarve jäi lyhytaikaiseksi. Lastensuojelun hyvä henkilöstöresurssi on mahdollistanut tiiviin ja suunnitelmallisen työskentelyn perheiden kanssa.

Strateginen tavoite perhehoidon ensisijaisuudesta on alkuvuonna 2021 toteutunut: perhehoidon osuus sijoitushoitopäivistä on noin 56 %. Strateginen tavoite avohuollon ensisijaisuudesta ei ole toteutunut yhtä hyvin kuin vuonna 2020, koska sijoitushoitopäivien kokonaismäärä on kasvanut.

Kaavio: Sijoitushoitopäivät hoitotyypeittäin 1.1.–30.6. vuosilta 2019–2021 (sis. myös jälkihuolto).

Perheoikeudelliset palvelut

Perheoikeudelliset palvelut on 1.3.2020 alkaen toteutettu seudullisesti vastuukuntamallilla, jossa Turku toimii vastuukuntana. Muutos on lisännyt asiakkaiden yhdenvertaista kohtelua maakunnassa. Muutoksen seurauksena jonotusaika lastenvalvojalle on kasvanut, mutta vastaa maan suurten kuntien keskiarvoa.

Perheneuvola

Perheneuvolapalvelut toteutetaan ostopalveluna Raision kaupungilta. Alle kouluikäiset lapset ohjataan perheneuvolan sijaan ensisijaisesti Naantalin omille lapsiperheiden psykologeille ja perheasioiden sovittelut Naantalin omille sovittelijoille. Tarkasteluvälillä sovitteluja on Naantalin omana palveluna toteutunut 8 (koko vuosi 2020=12).

Talouden toteutuminen

Lapsiperheiden sosiaalityön tulosalueelle on talousarviossa 2021 varattu 4 348 000 euroa (toimintakate), josta kesäkuun loppuun mennessä on käytetty 1 991 000 euroa (45,8 %).

